

Decyzja

Prezydium KK

nr 109/26

ws. opinii o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Lewica)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, po analizie *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*, zgłasza następujące zastrzeżenia do proponowanych zmian.

Projekt dotyczy szeroko rozumianej sfery zabezpieczenia społecznego. Jego zasadniczym celem jest rozszerzenie systemu pomocy dla osób korzystających z ochrony czasowej, przede wszystkim w zakresie zakwaterowania oraz dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.

Projekt przewiduje rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do nieodpłatnego pobytu w obiektach zbiorowego zakwaterowania m.in. o małoletnich pozostających pod opieką osób przebywających w takich obiektach, osoby do 26 roku życia, które przed dniem 1 lipca 2026 r. przebywały w obiekcie zbiorowego zakwaterowania, a następnie bezpośrednio kontynuują naukę w określonych w projekcie formach, samotne matki wychowujące dzieci, osoby w wieku emerytalnym pobierające polskie świadczenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury.

Prezydium KK zwraca uwagę, że o ile objęcie szczególną ochroną małoletnich, samotnych rodziców oraz osób w wieku emerytalnym znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej znajduje wyrazne uzasadnienie społeczne, o tyle wątpliwości budzi przyjęcie wieku do 26 roku życia i samego faktu kontynuowania nauki jako wystarczającej przesłanki dalszego korzystania z nieodpłatnego zakwaterowania.

Zdaniem Prezydium KK zasadne byłoby rozważenie powiązania tego uprawnienia również z rzeczywistą sytuacją materialną i życiową osoby korzystającej z pomocy, tak aby świadczenia publiczne były kierowane przede wszystkim do osób, które faktycznie nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych.

Istotne zastrzeżenia budzi projektowany art. 112 ust. 18a, przewidujący możliwość zlecania przez wojewodę realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym, innym podmiotom wskazanym w przepisach o działalności pożytku publicznego oraz związkom zawodowym, z pominięciem otwartego konkursu ofert. Rozwiązanie to oznacza stworzenie możliwości udziału w realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem systemu zbiorowego zakwaterowania osób korzystających z ochrony czasowej.

Szczególne zastrzeżenia Prezydium KK budzi przewidziana w projekcie możliwość powierzania realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, przy jednoczesnym braku dostatecznie precyzyjnego określenia zasad gospodarowania środkami publicznymi przeznaczonymi na realizację tych zadań.

Projekt określa ogólne źródła finansowania systemu oraz szacowane koszty jego funkcjonowania, nie zawiera jednak szczegółowych regulacji pozwalających ustalić, według jakich zasad środki miałyby być przekazywane konkretnym podmiotom realizującym zadania publiczne. W szczególności projekt nie określa:

1. według jakich kryteriów wojewoda miałby wybierać podmiot, któremu zostanie powierzone zadanie z pominięciem otwartego konkursu ofert,
2. w jaki sposób miałyby być ustalana wysokość środków publicznych przekazywanych danemu podmiotowi,
3. jak miałyby być ustalana wysokość finansowania,
4. jaki katalog wydatków może być finansowany ze środków publicznych, a jakie wydatki powinny zostać uznane za niekwalifikowalne,
5. czy i w jakiej wysokości podmiot realizujący zadanie może finansować ze środków publicznych własne koszty pośrednie, administracyjne, organizacyjne lub zarządcze,
6. czy wojewoda przed udzieleniem zlecenia powinien dokonać analizy rynkowej lub porównania kosztów realizacji tego samego zadania przez inne podmioty,
7. jakie limity kwotowe mogą dotyczyć jednego zlecenia, jednego podmiotu albo zleceń udzielanych w określonym okresie,
8. czy dopuszczalne jest wielokrotne powierzanie temu samemu podmiotowi kolejnych zadań bez procedury konkurencyjnej,
9. w jakim trybie i z jaką częstotliwością mają następować kontrole wykorzystania środków publicznych.

Brak ww. mechanizmów może prowadzić do sytuacji, w której organ administracji publicznej uzyska szeroki zakres uznania zarówno co do wyboru podmiotu realizującego zadanie, jak i wysokości przekazywanego mu finansowania. Prezydium KK zwraca uwagę,

że w przypadku wydatkowania środków publicznych odstępnie od procedury konkurencyjnej powinno być rozwiązaniem wyjątkowym i powinno być równoważone szczególnie precyzyjnymi mechanizmami zapewniającymi przejrzystość, gospodarność i możliwość kontroli.

Zdaniem Prezydium KK projekt powinien zatem zostać uzupełniony przynajmniej o podstawowe gwarancje gospodarnego i transparentnego wydatkowania środków publicznych.

Gdańsk, 17 września 2026 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK

Sekretarz KK

NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz